

Олена Володимирівна **ПОШИВАЛОВА**

к.фіз.-мат.н., доцент, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7490-6847>

e-mail: elenaposhivalova1956@gmail.com

ОЦІНЮВАННЯ ВПЛИВУ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА БІДНІСТЬ ДОМОГОСПОДАРСТВ

Пандемія COVID-19 призвела до серйозних втрат та виникнення екстремальних ризиків у багатьох економіках у всьому світі. Метою статті є дослідження теоретичних аспектів оцінювання впливу пандемії COVID-19 на бідність домогосподарств. Здійснено контент-аналіз досліджень стосовно економічного впливу COVID-19 на розвиток національних економік. Визначено основні притуплення та обмеження побудови моделі впливу соціально-економічних наслідків пандемії COVID-19 на бідність домогосподарств. Доведено, що без соціального захисту населення, коронакриза призведе до масового економічного шоку національної економіки.

Ключові слова: коронакриза, домогосподарство, екстремальна бідність, заощадження, маржинальна ставка

ВСТУП

Пандемія COVID-19 призвела до серйозних і гострих втрат у багатьох економіках у всьому світі. Вплив і тривалість економічної кризи окремих домогосподарств, що виникає внаслідок пандемії, важко передбачити, оскільки невизначеність обумовлюється через тривалість кризи та витрати й відновлення економіки [1].

Існує безліч досліджень для оцінювання економічного впливу COVID-19 як у країнах, що розвиваються, так і в розвинених країнах. Завдяки широкому розпорядженню бізнесу, особливо в менших популяціях доходів, очікується, що національні економіки вийдуть у фазу дефолту – призведе до драматичного зростання рівня безробіття та бідності. Відповідно до Звіту Світового банку визначено, що 11 млн людей можуть потрапити у бідність [2]. Аналізуючи ефект пандемії на суспільства чотирьох континентів дослідники оцінюють, що 49 млн людей будуть загнані в екстремальну бідність у 2021 р. (проживання менше, ніж \$ 1,90 за добу) [3].

Економіка США, де валовий внутрішній продукт (ВВП) скоротився на 4,8 % у 2019 р., прогнозує власти в рецесію у 2021 р. з умовами скорочення 5,0 % у ймовірнісному сценарії [4]. Європейська комісія оцінює, що економіка Єврозони знизиться на 7,25 % у 2021 р., з усіма країнами, які потраплять до рецесії [5]. Зниження грошових переказів із країн із високим рівнем доходу до країн із низьким та середнім доходом, ймовірно, матиме значні наслідки в багатьох країнах, наприклад, Непал та Філіппіни, де грошові перекази являють велику частку значних доходів домогосподарств.

За прогнозними оцінками в Україні відбудеться зростання рівня бідності у всіх типах сімей, а найбільше постраждають домогосподарства з дітьми [6]. У розрізі окремих соціально-демографічних та соціально-економічних груп населення очікується, що в найбільшому ступені постраждають старші пенсіонери та діти віком до 18 років [6].

Е.М. Лібанова стверджує, що «ключовим моментом оцінювання наслідків пандемії є усвідомлення того, що й рівень захворюваності на COVID-19, ка-

рантинні обмеження, запроваджені в рамках боротьби з поширенням коронавірусу, і дії влади (не лише української) відносно підтримки бізнесу й населення великою мірою позначилися на розвитку економіки, ринку праці, соціальних відносинах; вплинули на рівень життя населення, масштаби бідності, безробіття, нерівність, міграційні потоки, доступність медичної допомоги й освіти, а головне – спричинили втрати населення, скорочення середньої очікуваної тривалості життя через підвищення смертності» [7].

А.М. Алілуйко, В.О. Єрмоєнко, Н.А. Стефурак стверджують, що рівень бідності у 2020 р. в Україні за витратами нижче фактичного прожиткового мінімуму склав 51 %, що пов'язано з тим, що значна частка економічно активного населення України в період коронакризи втратила роботу та відповідно доходи [8].

Залишається недостатньо дослідженим питання моделювання соціально-економічних наслідків впливу коронакризи на бідність домогосподарств.

МЕТА статті – дослідження теоретичних аспектів оцінювання впливу пандемії COVID-19 на бідність домогосподарств.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Теоретико-методологічною основою дослідження є сучасні теорії, концепції, гіпотези. Використано компаративний аналіз. Методологічною та інформаційною основою роботи є наукові праці, матеріали періодичних видань, ресурси Internet.

РЕЗУЛЬТАТИ

Незважаючи на те, що більшість досліджень оцінюють економічні наслідки COVID-19, але вони зосереджені на макроекономічному та фінансовому впливу коронакризи. Вплив на національні економіки потім зводиться на мікрорівень, а саме соціально-економічний вплив на фізичних осіб. Однак виникає потреба в мікроаналізі, який може краще описати взаємодію між секторами та країнами (ефект макроекономічних агрегованих показників) та доповнити макроаналіз, надаючи значно більш значні оцінки розподілу впливу доходів, пояснити повноваження домашніх господарств, роль заощаджень людей, визначити рівень стійкості домогосподарства.

У цьому дослідженні має місце припущення, що домогосподарства з часом виснажують свої заощадження до плавного споживання з метою максимізації благополуччя. Не використовуються ліквідні активи домогосподарств, тому що інший шок може вплинути під час або після кризи COVID-19, – отриманий зиск від залишкових заощаджень має зростаючу вартість. Одне з важливих обмежень – люди вважають, що заздалегідь знають тривалість етапу стримування. Насправді один виклик для домогосподарств повинен вирішити, як керувати своїми заощадженнями у контексті надзвичайно невизначеної кризи.

Втрата доходів під час коронакризи для постраждалих людей, передбачається, починається з початку кризи до кінця. На початку етапу відновлення, постраждалі особи відновлюють повну зайнятість, а маржинальна ставка заощаджень дорівнює 10% споживання [9]. Це консервативна оцінка, оскільки багато працівників, які були звільнені під час кризи, матимуть труднощі відносно повернення до праці через великі макроекономічні ефекти коронавірусу та потенціалу для рецесії. Крім того, споживання домогосподарств під час кризи вважається постійним, домогосподарства розподіляють доходи, державну та регіональну допомогу, заощадження для поповнення споживання. Насправді криза може посилити виснаження заощаджень на початку через затримку допомоги від держави.

Падіння доходів може поширюватися на інші галузі, які відчувають вторинний ефект втрати – переважно сектори послуг та гостинності. Крім того, роль невизначеності у прийнятті рішень домогосподарств може змінити швидкість виснаження заощаджень та тяжкість впливу кризи. Домогосподарства не мають досконалої інформації стосовно тривалості та глибини кризи. Основна увага приділяється меншим доходам, де результати не будуть суттєво змінюватися, оскільки більша частина споживання цих домогосподарств фіксується (наприклад, житло, харчування). Допустима ставка 10% споживання прий-

нята на етапі відновлення, однак рішення домогосподарств можуть вплинути на поточну інформацію, як майбутні державні інтервенції та розвиток кризи. Моделювання та оптимізація можуть бути розширені, щоб включити швидкість заощаджень як змінну дослідження.

ВИСНОВКИ

У цьому дослідженні пропонується модель оцінювання соціально-економічних впливів пандемії COVID-19 на споживання та заощадження на душу населення, а також переваги від державних інтервенцій.

З урахуванням розподілу доходів для різних секторів, модель може забезпечити оцінювання втрат споживання домогосподарств, виснаження заощаджень та часу відновлення. Без будь-якого соціального захисту населення коронакриза призведе до масового економічного шоку національної економіки. У моделюванні 3-місячного блокування, рівень бідності збільшується з 17,1% до 25,9% під час кризи. Економія та споживання домогосподарств значно зменшуються, а середній час відновлення доходів фізичних осіб становить майже рік. Довгий час відновлення після кризи буде ще більше посилюватися загальним зменшенням попиту, зміна людей у поведінці споживання та загальним уповільненням господарської діяльності.

Перспективами подальших досліджень є оцінювання впливу непрямих факторів макrorівня, ролі невизначеності у прийнятті рішень домогосподарств і наслідків у разі численних хвиль соціальної кризи та можливий ефект у разі одночасних екзогенних потрясінь (наприклад, стихійних лих). Дійсно, ці результати особливо важливі під час розгляду ризику різноманітних потрясінь: криза COVID-19 змушує більшість домогосподарств використовувати свої заощадження, особливо у країнах зі слабкою системою соціального захисту), – населення стає набагато більш вразливими до будь-яких інших потрясінь.

Список використаних джерел

1. Пошивалова О. В. Формування моделі оцінювання мотивації персоналу підприємства. *Економіка. Фінанси. Право*. 2020. № 9. С. 5–9.
2. World Bank. East Asia and Pacific in the Time of COVID-19. URL: <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/33477>
3. Buheji M., da Costa Cunha K., Beka G., Mavric B., Leandro do Carmo de Souza Y., Souza da Costa Silva S., Hanafi M., Chetia Yein T. The extent of COVID-19 pandemic socio-economic impact on global poverty. A global integrative multidisciplinary review. *American Journal of Economic*. 2020. № 4. pp. 213–224.
4. Franck T. Here are the industries suffering the biggest job losses in an initial look at coronavirus impact. *CNBC Economy*. 2020. URL: <https://www.cnbc.com/2020/04/03/this-chart-shows-which-industries-saw-big-job-losses-in-march-2020.html>
5. European Commission. European Economic Forecast: Spring 2020. Technical report, European Commission, Brussels, Belgium. URL: https://ec.europa.eu/info/publications/economic-and-financial-affairs-publications_en
6. Вплив коронавірусної кризи на бідність: перші наслідки для України / Л.М. Черненко та ін. Київ, 2020. 76 с.
7. Лібанова Е.М. COVID-19: соціально-економічні втрати 2020 року та потенційні ризики. *Вісник Національної академії наук України*. 2021. № 6. С. 2–46.
8. Алілуйко А.М., Єрмоєнко В.О., Стефурак Н.А. Оцінка нерівності населення України за джерелами доходів. *Інноваційна економіка. Інноваційна економіка*. 2021. № 3–4. С. 98–105.
9. Gilorme T., Shacharina Y. Corporate Social Reporting as a Dominant of Information Support for Enterprise Management. *Economics and Society*. 2016. № 5. pp. 672–677.

References

1. Poshivalova O. Formation of the evaluation model of the enterprise's personnel motivation. *Economics. Finances. Law*. 2020. № 9. pp. 5–9. (in Ukrainian).

2. World Bank. East Asia and Pacific in the Time of COVID-19. URL: <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/33477>
3. Buheji M., da Costa Cunha K., Beka G., Mavric B., Leandro do Carmo de Souza Y., Souza da Costa Silva S., Hanafi M., Chetia Yein T. The extent of COVID-19 pandemic socio-economic impact on global poverty. A global integrative multidisciplinary review. *American Journal of Economic*. 2020. № 4. pp. 213–224.
4. Franck T. Here are the industries suffering the biggest job losses in an initial look at coronavirus impact. *CNBC Economy*. 2020. URL: <https://www.cnbc.com/2020/04/03/this-chart-shows-which-industries-saw-big-job-losses-in-march-2020.html>
5. European Commission. European Economic Forecast: Spring 2020. Technical report, European Commission, Brussels, Belgium. URL: https://ec.europa.eu/info/publications/economic-and-financial-affairs-publications_en
6. Influence of the coronavirus crisis on poverty: the first consequences for Ukraine / L.M. Cherenko, et.al. Kyiv, 2020. 76 p. (in Ukrainian).
7. Libanova E.M. COVID-19: Socio-economic losses of 2020 and potential risks. *Bulletin of the National Academy of Sciences of Ukraine*. 2021. № 6. pp. 2–46. (in Ukrainian).
8. Aliluiko A.M., Yeromenko V.O., Stefurak N.A. Assessment of inequality of the population of Ukraine by sources of income. *Innovative economy*. 2021. № 3–4. pp. 98–105. (in Ukrainian).
9. Gilorme T., Shachanina Y. Corporate Social Reporting as a Dominant of Information Support for Enterprise Management. *Economics and Society*. 2016. № 5. pp. 672–677.

Olena POSHYVALOVA

PhD in Physics and Mathematics, Associate Professor, Oles Honchar Dnipro National University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7490-6847>

e-mail: elenaposhivalova1956@gmail.com

ASSESSMENT OF THE IMPACT OF THE COVID-19 PANDEMIC ON THE POVERTY OF HOUSEHOLDS

Introduction. The COVID-19 pandemic has caused grave and severe losses in many of the economies across the globe. The impact and the duration of the economic crisis occurring due to the pandemic among certain households is difficult to anticipate since the indeterminacy is being defined through the duration of the crisis and costs for the recovery of the economy.

The purpose of the paper is to study theoretical aspects related to the assessment of the impact of the COVID-19 pandemic on the poverty of households.

Methods. The theoretical and methodological basis of the study are modern theories, concepts, hypotheses. Comparative analysis is used. The methodological and information basis of the work are scientific works, materials of periodicals, information resources.

Results. The paper incorporates a content analysis of studies focusing on the economic impact of the COVID-19 on the development of national economies. The majority of studies assess economic implications of the COVID-19 however they are concentrated on the macroeconomic and financial impact of the Corona Crisis. The impact on national economies is subsequently reduced to the microlevel, specifically the social and economic impact on individuals. Nonetheless, there is a need for a microanalysis which may better describe the interrelation between sectors and countries (the effect of macroeconomic aggregate indicators) and supplement the macroanalysis, providing more relevant evaluations of the impact of the distribution of income, outline the authorities of households, the role of people's savings, determine the resilience of households. The work establishes main assumptions and restrictions of formulating the model of impact of social and economic implications of the COVID-19 pandemic on the poverty of households

Conclusion. Taking into consideration the distribution of incomes for various sectors, the proposed model allows to ensure the assessment of losses in the consumption of households, savings depletion and time for their recovery. It has been proven that without the social protection of the population the Corona Crisis will lead to a massive economic shock for the national economy. Prospects of further studies lie in the assessment of the impact of indirect macro-level factors, role of indeterminacy in the decision-making of households and implications in case of numerous waves of social crisis as well as the possible effect in the condition of concurrent exogenous shocks.

Keywords: Corona Crisis, household, extreme poverty, savings, marginal rate